

Brinkens museum, 7 augusti 2022:
Blommornas dag och Malaxdagen.

Malax museiförening rf

Verksamhetsberättelse för år 2022

Allmänt

Inom föreningen verkar fyra huvudsakliga verksamhetsområden: Brinkens museum, Kvarkens båtmuseum, arkeologiska sektorn och lokalhistoriska sektorn. I anknytning till dessa eller som fristående verkar olika arbetsgrupper. Som bilagor finns skilda verksamhetsberättelser för Kvarkens båtmuseum, den arkeologiska och den lokalhistoriska verksamheten.

Medlemmar

Föreningens medlemsantal var vid årets slut 249 personer. Stödjande medlemmarnas antal var 2. Medlemsavgiften var 12 euro och för de stödjande medlemmarna 25 euro.

Styrelsen

Till föreningens styrelse hörde ordförande Nina Sten, vice ordförande Mikael Storfors, sekreterare Gunnel Smulter, kassör Britt-Helen Flemming, Kent Herrgård, Kerstin Hägen, Maria Strandberg, Göran Strömfors (av styrelsen utsedd sekreterare för Kvarkens båtmuseum) och Nils Sund samt Mathias Högbäck, Susanne Lagus och Hans Söderback som adjungerade medlemmar.

Styrelsen höll 9 möten under året och behandlade 138 paragrafer. Stadgeenligt hölls två föreningsmöten, vårmötet den 30 mars 2022 och höstmötet den 30 november 2022.

Arbetsgrupper och ansvarspersoner

Brinkens museum:

Styrelsen

- Talkgruppen:

Manliga: Nils Sund

Kvinnliga: Nina Sten

- Buffégruppen:

Britt-Helen Flemming

- Textilgruppen:

Gunvor Brokvist, Siri Hagback, Kerstin Hägen, Gunnel Sverns

- Trädgårdsgruppen:

Susanne Lagus, Solveig Strömfors, Inga Österblad

- Utställningsgruppen:

Siri Hagback, Kent Herrgård, Kerstin Hägen, Nina Sten, Mikael Storfors, Maria Strandberg (ny), Göran Strömfors, Inga Österblad

- Arkivgruppen:

Vidar Björknäs (ansvarig för tekniken), Siri Hagback (ansvarig för arkiveringen), Kerstin Hägen, Gunnel Smulter, Nina Sten, Inga Österblad (ansvarig för arkiveringen)

- Kvarkens båtmuseum:** Styrelsen/sekr. Göran Strömfors
- **Talkogrupper:** Manliga: Kent Herrgård, Mikael Storfors (ny)
Kvinnliga: Ulla Herrgård
 - **Buffégruppen:** Ulla Herrgård, Gunnel Smulter
- Arkeologiska sektorn:** Ronny Granholm (ny), Siri Hagback, Elof Holmlund, Margaretha Lindholm (ny), Nina Sten, Nils Sund, Solveig Söderback
- Lokalhistoriska sektorn:** Leif Finnäs, Gunnel Smulter, Göran Strömfors
- **Aanackogrupper:** Britt-Helen Flemming, Kerstin Hägen, Nina Sten, Göran Strömfors, Gustav Smulter
 - **Fotogrupper:** Vidar Björknäs, Kerstin Hägen, Margaretha Lindholm, Nina Sten, Göran Strömfors
 - **Musikforskargruppen:** Leif Finnäs, Kenneth Granback, Leif Skinnar, Runo Östvall
 - **Möbelsnickerigruppen:** Leif Finnäs, Siri Hagback, Jalle Silfver, Gunnel Smulter, Gustav Smulter, Göran Strömfors, Nils Sund
 - **Vällingklockan:** Martha Bonn, Leif Finnäs, Håkan Genberg, Gunnel Smulter, Göran Strömfors
 - **Försälj- o distr.gruppen** Britt-Helen Flemming, Kerstin Hägen, Gunnel Smulter, Nina Sten
 - **Hemsidan** Bror Antus, Håkan Genberg, Siri Hagback, Kerstin Hägen, Susanne Lagus, Karin Malmsten Riveccio, Göran Strömfors
 - **Sociala medier** Margaretha Lindholm, Nina Sten

Personal

Under sommaren arbetade följande avlönade personer vid föreningens olika verksamhetsställen:

- **Margaretha Lindholm**, trädgårdsarbete
- **Robin West**, hjälp i trädgården (med bidrag från TE-tjänster)
- **Harto Hattula**, gräsklippning, underhålls- och reparationsarbete
- **Lotta Tornberg**, guide vid Brinkens museum
- **Jonathan Nyqvist**, guide vid Kvarkens båtmuseum

Penningbidrag

Kulturfonden

- båtmuseet 6000
- Brinken 3000

Aktiestiftelsen i Malax

- Brinken 6000
- båtmuseet 6000
- för brandalarm vid båtmuseet 2000
- för tryckning av historiken 1000
- Norsfestivalen, filmning av lokal-tv 600

Malax kommun 4000

Publikationer

Föreningens medlemsblad **Vällingklockan** utkom två gånger och **Aanacko 2023** utkom lagom till julhandeln. Materialet har sammanställts av Britt-Helen Flemming, Kerstin Hägen, Gustav Smulter, Nina Sten och Göran Strömfors.

Årets evenemang

* Hembygdsdagen 10.7 vid Brinken

Hembygdsfesten ordnades traditionsenligt i samarbete med Malax församling, som höll en mycket väl besökt dragspelsmessa. Också den efterföljande festen drog stor publik. Kaffe med gräddtårter gick åt till sista biten. Kommunstyrelsens vice ordförande Mikael Appel framförde kommunens hälsning och gav ett presentkort till Köttdisken med anledning av att föreningen fyllt 50 år.

* **Blommornas dag – Malaxdagen 7.8 vid Brinken**

Blommornas dag arrangerades i samarbete med Malax kommun som samtidigt arrangerade Malaxdagen. Kommunen bjöd alla besökare på kaffe med dopp. Museiföreningen skötte det praktiska med kaffeserveringen och fick ett bidrag för det. Olika artister uppträdde hela eftermiddagen på gårdsplanen och olika aktiviteter ordnades för barn. Museiföreningen sålde blombuketter och lotter. Dagen lockade rekordpublik med cirka 280 besökare.

* **Europeiska kulturmiljödagarna 11.9 vid Kvarkens båtmuseum**

Tema 2022: Ett hållbart arv

Helena Hemming berättade i ord och bild om projektet ”Kulturvandring kring kyrkbacken i Malax”. Efteråt serverades kaffe med dopp. Trevlig tillställning med 11 deltagare.

Kulturvandring kring kyrkbacken i Malax

Ett annat samarbetsprojekt med kommunen och församlingen var skapandet av informationstavlor för guidade promenader på kyrkbacken med närområde, prästgårdsområdet, Sockenmagasinet, Långfors kvarn och Malakta. Kulturkoordinator Jenna Matintupa och Helena Hemming från Malax kommuns fritidskansli har tillsammans med en arbetsgrupp sammanställt materialet till kulturvandringen. Arbetsgruppen med representanter från Malax kommun, Malax församling och Malax museiförening bestod av Nina Granholm-Mäkinen, Kerstin Hägen, Gunvor Holmlund, Jukka Rajala, Tomi Tornberg, Jalle Silfver och Gunnel M Svenns. Sexton skyltar har placerats ut med kort info om platserna. För mera info är varje guidetavla försedd med en QR-kod, som kan aktiveras med mobilen. Hela ruten är 4,6 km, men går att anpassas efter behov. Kulturvandringen presenterades på de stupades dag den 15 maj 2022 vid kyrkkaffet i Kyrkhemmet.

Tidsresa på Arstu 2022

Samarbetsprojekt med högstadiet i Petalax samt Bergö, Korsnäs och Petalax hembygdsföreningar. Temat för höstens tidsresa för årskurs 8 var emigrationen i början av 1900-talet. Det fanns 7 stationer och eleverna stannade 30 minuter på varje station. Malax museiförening ansvarade för station 2 (repslagning, hoppa hopprep, såga lite grövre stammar) och station 6 (förbereda ungdomarna inför resa, sy in sedlar i kjolfäll eller skjorta, packa nödvändiga saker i trunken). Från museiföreningen deltog Gunvor Brokvist, Brita Holmback, Gustav Smulter, Eivor Strömfors och Nils Sund.

Brinkens museum

Brinkens museum är ett hembygdsmuseum omfattande 19 olika byggnader, museiträdgård, fjärilsträdgård, örträdgård. Bland byggnaderna finns bland annat ett boningshus, Tufvasgården, från sekelskiftet 1700–1800, en bondgård, Orregården, med uthus från senare delen av 1800-talet, fäbodvallens byggnader, en loftsbyggnad, ett soldattorp och olika bodar. På området finns också ett arkiv och Ethels hus med lager- och arbetsutrymmen.

Museet hölls öppet under tiden 28.6–6.8.2022 kl. 13–18 alla dagar förutom söndagar och måndagar. Lotta Tornberg har varit guide. Lotta har guidat besökare, fotograferat föremål i de fasta utställningarna och de nya föremål som har lämnats in och katalogiserats av talkojobbare samt uppdaterat databasen Gunnar 1.0. Styrelsemedlemmar och andra har även guidat gruppbesökare under året.

Förutom fasta utställningar i olika hus ordnades sommaren 2022 en utställning om ”Musik genom tiderna” i festsalen i Orregårdens uthus och ”Kaffetåren den bästa är” i Ethels hus.

Två utställningar: i "Kaffetåren den bästa är" i Ethels hus, och "Musik genom tiderna" i festsalen.

Besöksgrupperna var få sommaren 2022, förmodligen spökade ännu pandemin. Mindre grupper och familjegrupper dominerade. Barndagvårdens olika grupper besökte som vanligt Brinken. Också en del av museiföreningens barn- och ungdomsverksamhet hölls på Brinken.

Trädgårdarna lockar många besökare främst kvällstid. Området är populärt för bröllops- och familjefotograferingar. Filmproducenter från regionen har också upptäckt miljöerna på Brinken.

Talkogänget på Brinken möttes varje måndagskväll från maj till och med september. Samtliga byggnader städades och hölls i perfekt skick. Övermalax Marthaförening ser till att Tufvasgården är välstädad och fräsch, ett samarbete som uppskattas av styrelsen och besökarna. Under sommaren fick Orregården ny trappa i form av en invaramp och även Tufvasgården fick ny trappa när det gamla trapplocket ruttnat sönder.

Inte bara i trädgårdarna blommar det. Vid husknutar blommar olika rossorter.

Under sommaren påbörjades arbetet med att förnya olika fasta utställningar som med åren växt ur sina ramar. Malaxborna donerar gärna gamla föremål till museet och det blir lätt så trångt att man tappat strukturen.

I liten skala förekommer försäljning av blommor från museiträdgården. Rabarber och vinbär skördas och förs till kommunens kök.

Lärlingarna

Nina Sten och **Maria Strandberg** har lett barngruppen Lärlingarna, som höll paus under början av året på grund av coronapandemin. Första träffen i juni var i Ethels hus. Brita Holmback och Margareta Bonn lärde dem karda och spinna. En guidning på området ingick också i programmet. I juli diskuterade de och såg filmer om arkeologiska utgrävningar. Ett besök till arkeologiställningen i Tufvasgården fanns också med. I september besökte lärlingarna utgrävningarna vid Korsholms vallar som leddes av arkeolog Jan Fast. Lärlingarna fick också testa på det arkeologiska arbetet och gräva med murspade och sopskyffel. Efter detta gick gruppen på en vandring i Gamla Vasa. De besökte gamla hovrätten (numera Korsholms kyrka), Wasa Trivialskola, Heliga Maria kyrkans ruiner och Falanderska huset. I oktober träffades lär-

lingarna i båtmuseet. De provade på att kärna smör och lyckades få smör både till kvällens mellanmål och ett smakprov att ta hem till familjen. Kvällen avslutades med en rundtur i säljaktens utrymmen. Novemberträffen handlade om jultraditioner genom tiderna. Gruppen pysslade garntomtar och julstjärnor. Lite jultmys med glögg och pepparkakor avslutade året. I medeltal fem barn har deltagit i verksamheten.

Övrigt

* **Jenna Smulter** har gjort broschyrer för årets evenemang. **Karin Malmsten Riveccio** har skött om hemsidan.

* **Bror Antus, Martha Bonn, Håkan Genberg, Siri Hagback, Kerstin Hägen, Mathias Högbäck, Margaretha Lindholm, Nina Sten, Maria Strandberg** och **Göran Strömfors** har med bilder och texter uppdaterat hemsidan med månadsbilder.

* **Många donationer** erhöles under året. Största donationen erhöles av Harry Norrgård (Vasa), cirka 250 föremål av hans stora samling av olika mått.

* **Nils Sund** har även detta år skött om så att julgranen och jullyktan lyst vid Brinkens museum under julhelgen.

* **Det traditionella julletteriet** arrangerades i december. **Regina Bogren** vann julkorset.

Gunnel Smulter
sekreterare

Bilder & layout: Göran Strömfors

Båtmuseet sett från Åminnevägen.

Malax museiförening rf

Kvarkens båtmuseums verksamhet 2022

Kvarkens båtmuseum är ett regionalt museum, som tillvaratar båtar och andra föremål från Österbotten med anknytning till fiske, säljakt, flottning och skärgårdsliv. Båtmuseet är idag Finlands största för bruksbåtar.

Organisation

Kvarkens båtmuseum hör till Malax museiförening rf, vars styrelse leder museets verksamhet. Museet drivs ideellt utan fast anställd personal.

Öppethållning, sommaranställda

Museet hölls öppet efter midsommar varje dag utom måndagar under tiden 28 juni–7 augusti kl 13–18. Anställd guide var Jonathan Nyqvist, som också digitalt registrerade och fotograferade museiföremål. Harto Hattula var anställd att klippa gräs under sommaren.

Styrelsemedlemmar och andra har guidat gruppbesökare under året.

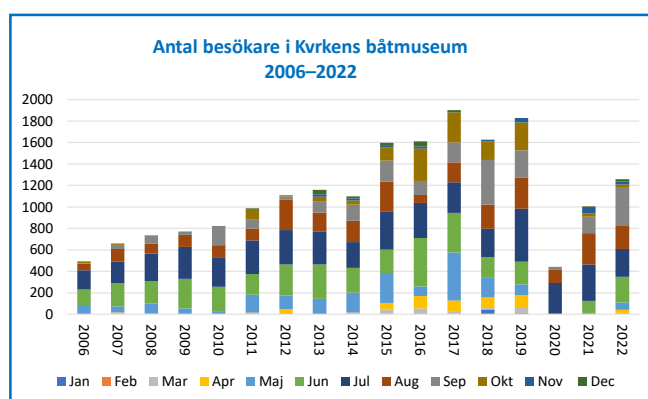
Besökare, grupper

Enligt namn i gästboken har **1258 personer besökt museet i år** (ifjol 1007), inkluderande deltagare i olika utomstående möten och fester. Enligt sammanställning av årets guide har besökare kommit från 60–70 olika kommuner i Finland och utomlands. Besökare har kommit från 11 olika länder. Mest besök görs under sommaren, i juli i år kom 258 besökare trots coronaviruset, under vissa dagar kom 15–20 personer från olika orter, i snitt 10 personer/dag. Tydligt har museet upplevts som ”coronasäkert” då det visas i närmare 20 byggnader. I receptionen har plexiglas, handdesinfektionsmedel och trespråkig info funnits

Besöksstatistik 2006–2022

Antal besökare (namn i gästboken)

År	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Året
2006	0	0	0	0	77	155	179	59	6	17	0	0	493
2007	6	0	12	1	56	217	198	117	41	11	0	0	659
2008	0	5	0	2	93	206	262	87	78	2	0	0	735
2009	0	0	0	0	56	275	298	111	24	0	1	1	766
2010	0	0	0	2	20	234	269	120	179	0	0	0	824
2011	0	1	14	1	168	192	313	107	85	101	4	3	996
2012	0	0	0	49	127	290	318	281	32	6	5	0	1108
2013	0	0	0	0	143	323	302	181	104	42	22	43	1160
2014	0	0	13	2	186	232	241	197	151	39	17	20	1098
2015	0	8	37	62	278	217	353	282	194	127	12	29	1599
2016	0	1	54	116	89	451	326	73	134	299	21	48	1612
2017	0	2	22	105	446	371	285	185	186	278	0	23	1903
2018	45	0	13	99	181	194	267	224	416	173	16	0	1628
2019	9	0	57	115	97	213	492	287	258	258	43	0	1829
2020	0	0	0	0	0	4	288	121	29	0	0	0	442
2021	0	0	0	0	14	112	340	289	155	30	58	9	1007
2022	0	0	12	30	66	242	258	216	355	31	26	22	1258

Åren 2020, 2021 och delvis 2022 härjade Coronapandemin med vissa besöksrestriktioner. I talkobesöken 2021 och 2022 ingår även museiföreningens styrelse- och historikmöten som hållits i båtmuseet.

som skydd mot coronaviruset. Pandemins restriktioner och nedstängningar inverkade menligt under året, dock mindre än under fjolåret 2021. Åren före pandemin var besökarantalet 1600–1900.

Guidade gruppbesök var i år 4, ifjol 7 och året innan pandemin 14.

Två sångtillfällen hölls under säsongen: Singsby sångkör övade i juni, och Åminne-Tuv allaktivitetsförening höll allsång i oktober.

Tretton egna och andras möten har hållits i museet i år (ifjol 17). Elever från Yttermalax skola (Åk 4) har besökt båtmuseet i sommar, likaså museiföreningens barngrupp Lärlingarna, två gånger i slutet av året under Nina Stens och Maria Strandbergs ledning.

Fyra privata (födelsedags)fester har hållits i år i samlingssalen.

Bland andra **besök med några få deltagare** kan nämnas (inom parentes värdar från båtmuseet):

- *Projektet Människan och landhöjningen*/Liselott Nyström-Forsén i mars, 2 besök, föremål söktes och utlånades (Mikael Storfors, Göran Strömfors)
- Aktion Österbotten och Malax TV gjorde ett filminslag om båtmuseet den 31 mars med Gunnel Smulter som värd och berättare
- Tre Björköbybor på studiebesök i maj (Mathias Högbacka, Gustav Smulter, Göran)
- Presstillfälle för VBL och Kustnytt om TH Norlings utställning i juni (Göran, Mikael, Gunnel)
- Båtbyggare på studiebesök från Frankrike och Sverige i juli (Göran)
- *Kreativa Kvarken-projektet*/ Fia Antus på besök i augusti, diskussion om hur utveckla Kvarkens skärgårds infopunkt (Göran, Mikael)
- Brandinspektion av Alf Nyroos från Österbottens räddningsverk i augusti, allt godkänt (Göran, Mikael)
- Båtbyggare Petter Mellberg från Åbo på besök i september (Mikael, Göran)
- Världsarvinfo-föremål fås av *Världsarvet Kvarkens skärgård*/ Kenth Nedergård i november (Mikael, Göran)
- Radio Vegas intervju om *Aanacko 2023* i november (Kerstin Hägen, Nina Sten)
- Båtbyggare Kurtén från Jakobstad mäter och fotograferar pickakälkar i december (Mikael)

Speciella evenemang

Aktiastiftelsens i Malax utdelningsfest hölls vid båtmuseet den 2 juni. Bidragsutdelningen skedde i samlingssalen. Ute på plan kunde folk granska sina brandsläckare gratis genom Wasasafe, och Malax veterankratorförening visade sina traktorer på parkeringen. Gratis kaffe, te och grisar bjöd Aktiastiftelsen åt alla ca 115 deltagare. Det uppskattades stort!

Europeiska kulturmiljödagen den 11 september samlade ett tiotal personer i samlingssalen. Vid tillfället presenterade Helena Hemming i ord och bild det kulturprojekt som kommunens fritidsavdelning sammanställt kring de olika kulturplatser som finns på och nära kyrkbacken i Malax. För dessa har informationsskyltar uppsatts. En bra vandringsled med kulturpunkter som kan upplevas året om – en fin kulturgärning av Malax kommun!

Fiskets dag den 25 september arrangerades av Malax Fiskargille r.f. under Mathias Högbackas ledning. Olika aktiviteter för barn, ungdomar och familjer hade ordnats av olika föreningar. Smartfiskeprodukter kunde avsmakas gratis, och fina fiskskinsprodukter fanns till salu. Information om fiskar och fiske kunde fås. Dagen bjöd på gratis saft, kaffe

Fiskets dag drog i år rekordpublik med ca 320 deltagare. Det var kö till prickskytte med luftgevär, som Yttermalax Jaktförening ordnade. Inomhus var det också full aktivitet kring olika bord. I förgrunden Malaxnejdens Sportfiskeförenings bord.

och tilltugg och båtmuseet hade gratis inträde och guidning i museet. Tillfället samlade ca 320 personer enligt lottlistorna. Medverkande var Malax-Petalax-Bergö 4H, Molpe Sjöräddare, Yttermalax Jaktförening, Malaxnejdens Sportfiskeförening, Österbottens Fiskarförbund, Malax UF, Oravais Historiska förening, Malax IF F15, Anita Storm och Mad(de) in Bergö m.fl. Museiföreningen skötte serveringen. Årets största evenemang vid båtmuseet!

Utställningar

Permanent utställningar under året var: *båtbyggeri, säljakt, strömmingsfiske, flottning i Malax å, tillverkning av laggkärl, Henrik Viklunds fartygs-målningar, Till sjöss!-utställningen om sjömannen Leander Bonn, Kvelax medeltida kyrkväg och Hamnmossens sydda båt, samt Åminne ångsåg.*

Årets sommarutställningar: Sommarens stora utställning, *Saltstänkt*, höll marinmålare TH Norling från Åbo. Södra hallen var fylld med maritima motiv målade på gammal segelduk. Fina akrylmålningar av österbottniska fyrar, fiskar och fiskeföremål visades på duk. TH Norling har hållit tiotals utställningar på stora museer i Nordeuropa. Till båtmuseet inköptes förmånligt två akrylmålningar *Färsk fisk*, på segelduk i fisklådor. Samtidigt donerade Norling målningen *Flöten* på segelduk (värd 375 euro).

En ny permanent *utställning om klinkbåtens byggteknik* inköptes, med KulturÖsterbottens lov, från Kylttipaja-tryckeriet i Larsmo. KulturÖsterbotten hade i ett projekt framställt 12 informativa tavlor om tekniken, som 2021 intogs i UNESCO:s världsomfattande lista över immateriella kulturarv. Utställningen uppsattes i Långs lada. Båtmuseet har ett åttiotal klinkbyggda båtar i sin samling, säkert en av världens största. Utställningen är en bra introduktion till båtmuseet för besökare.

Ny för sommaren var också Bror Antus utställning *Jordfynd*, som i bilder visade flera hundra små fynd han grävt fram under många år, närmast på sin tomt i "Herlins vägkrok" i Åminne.

Fjolårets utställning *12 maritima föremål* visades på Herrgårds terrass, *Wiljan Malmbergs stora tavlor* med havsmotiv kunde ses i Långs lada. Nya *fartygsritningar ur vårt arkiv*, med tiotals hundra-åriga ritningar i original storlek, fyllde en del väggyttrymmen i norra hallen och i Herrgårds lada.

Båtmuseets *Månadsbilder* i A3-format från april 2012 till maj 2022 visades på stora målade skivor (8 bilder på varje skiva) på en innervägg i norra hallen och på olika utomhusväggar skyddade under

TH Norlings utställning var uppskattad och inköp av målade dukar gjordes.

Klinkbbyggtekniken för båtar presenteras i 12 tavlor. Det är en passande introduktion till båtmuseets klinkbyggda båtbestånd.

Jordfynd-utställningen är ett makalöst bildpusse på flera hundra föremål. Otroligt vilka fynd man kan göra om man skrapar lite under markytan!

takutskjut. Bilderna, som också finns på hemsidan, är gjorda av Bror Antus och Göran Strömfors.

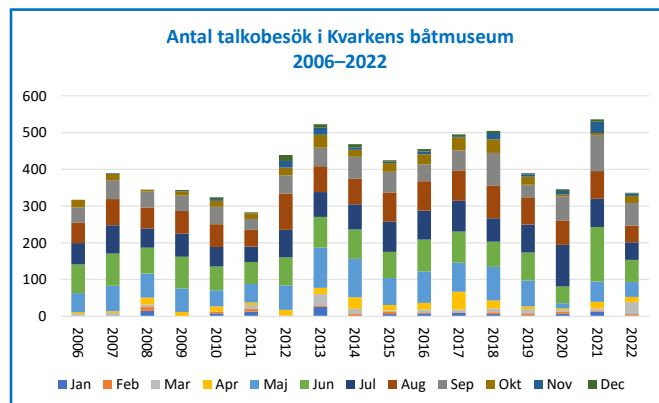
Roder och båtbyggare-utställningen med bilder och text av Bror Antus visade info om ett 70-tal båtar och personer som byggt en båt i (primär-) Malax, tillika med olika roder från Österbotten. Utställningen visades på långa terrassens väggar och kompletterades i år med några nya bilder.

Arbetet med utställda föremål och infoskyltar pågick hela sommarsäsongen.

Talkotträffar, utförda arbeten

Antal talkobesök (namn i gästboken)

År	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Året
2006	2	1	3	5	52	78	58	56	41	21	0	0	317
2007	3	0	6	5	69	88	77	71	51	18	1	0	389
2008	15	10	7	19	66	70	52	57	44	5	0	0	343
2009	0	0	1	11	64	86	63	62	42	11	1	3	344
2010	8	5	0	14	44	65	53	62	47	16	5	5	324
2011	13	8	10	7	50	60	42	45	30	15	0	3	289
2012	2	0	1	15	66	76	75	99	50	21	18	16	439
2013	26	4	31	17	109	84	67	70	51	35	19	10	523
2014	1	5	15	31	105	79	69	69	60	19	7	8	468
2015	6	6	4	15	73	72	82	79	56	24	4	4	425
2016	8	3	8	18	85	87	79	80	45	28	7	7	455
2017	9	2	8	48	79	85	83	83	54	36	3	5	495
2018	6	5	11	21	92	68	64	89	89	37	17	5	504
2019	3	5	12	7	71	76	76	74	34	22	7	2	389
2020	7	5	5	5	14	45	114	66	65	5	10	5	346
2021	13	3	6	18	55	148	77	75	98	6	30	7	536
2022	3	3	33	14	41	60	47	46	62	19	6	2	336

Åren 2020, 2021 och delvis 2022 härjade Coronapandemin med vissa besöksrestriktioner.

Årets talkoverksamhet var inte lika livlig som året innan, men säsongen var lika lång som tidigare: från maj till oktober. **Hela 19 torsdagstalkon**, samma antal som ifjol, hölls under denna period. Under dessa kvällar deltog 174 personer, i snitt 9 personer/kväll, som mest 16, som minst 4 (fjölårets motsvarande siffror var 13, 18 och 9). Glädjande, och viktigt, är att talkokvällarna fortsätter varje vecka oberoende av antalet deltagare. Året visar ändå en nedgående trend vad talkodeltagare beträffar – hög ålder, sjukdom, bortflyttning har inverkat. Och det är inte så lätt att få nya aktiva deltagare i dessa tider... Men de senaste årens få tillkomna talkojobbare har visat ett aktivt intresse – inte minst unga guiderna Daniel Grönlund och Jonathan Nyqvist, samt Johnny Norrman, som deltagit nästan varenda kväll! Mycket aktiv nykomling för året var också Dagny Mitts. Det här visar att en negativ trend kan brytas!

För **torsdags-talkotträffarna och andra talkobesök** (inkl. styrelse- och historikmöten) registrerades 336 registrerade namn i gästboken (ifjol 536). Årliga jämförelser för museibesökare och talkobesökare har gjorts sedan år 2006.

Mikael Storfors, ny ledare vid de gemensamma talkotträffarna, har gjort arbetslista för varje kväll och förberett med behövligt material. Arbetet har därför löpt smidigt. Nedan något om olika aktiviteter månadsvis från gästboken, som ger mer detaljerad information.

Januari–april: Under vintermånaderna är verksamheten liten vid båtmuseet. Endast temperaturkontroll i samlingssalen varje månad och fotografering av Göran för hemsidan. I januari kollade Mikael och Göran snöläget på de platta taken.

Den 7 mars skottades parkeringen av Carl-Gustav Majors, Mikael och Göran assisterade. Gunnel Smulter städade samlingssalen den 11 mars inför flera kommande möten, och den 23 mars hämtade Göran och Mikael 12 stora, väderbeständiga tavlor om klinkbåstekniken för senare uppsättning i Långs lada.

Den 27 april gjorde Vidar Björknäs, Mikael och Göran en sammanställning av båtmuseets byggnader och deras ytor för en fastighetsskatteuppdatering – ett omfattande pappersarbete!

Även om det är lugnt vid båtmuseet vintertid sker mycket arbete hemma: infotavlor, månadsbilder, sammanställningar och utställningar planeras och görs.

Talkoledaren Mikael Storfors kan det mesta, inte minst när det gäller motorer. Här gör han ett gångskydd runt Felicia-båtens aktersnurra.

Maj: I maj hölls tre gemensamma torsdagstalkon, det första den 12 maj. De sedvanliga vårgöromålen kom igång: städning, dammsugning, fönstertvätt, lövräfsning, presenningar togs bort av båtar, vattentunnorna fylldes, bänkar och infotavlor placerades ut och säljakthusets och fiskarstugans textilier ordnades, trevingskylten vid vägen sattes upp och de tre stora blomgrytorna ställdes ut. Malmberg-tavlorna omplacerades och klinkbåt-teknikutställningens 12 tavlor uppsattes på norra långväggen i Långs lada. Även Antus bildutställning *Jordfynd* på 12 A3-blad sattes upp i norra hallen. Fiskarstugan städades.

All slags städning hör våren och försommaren till både ute och inne. Jonathan Nyqvist och Daniel Grönlund fyller skottkärran med löv och Britta Hägen regör fönster i Falbåtshuset, allt medan säljagardocken Wilhelm Sjöroos myser. Bra med bättre sikt genom fönstret, tänker han kanske – liksom vi andra.

Juni: I juni hölls fyra torsdagstalkon. Under dessa kvällar fortsatte städning, fönstertvätt och annat iordningställande inför sommarens öppethållning. Spotlights kollades och en del lampor byttes ut. Böcker ställdes fram i receptionen, terrasser städades, likaså båtar på gräsplan. Margaretha Lindholm och Robin West planterade sommarblommor i utegrytorna. För vattentunnorna tillverkade Vidar ställningar för tillhörande nya ämbar. Fem nya A4-skyltar uppsattes. Båtar dammsögs. Infotavlan kompletterades med 2 väderbeständiga broschyrtavlor i A3-format. 100-jubileumsgranens skydd vid parkeringen förbättrades. Månadsbilder 2021–22 skars, laminades och sattes upp på ytterväggar. Räckskyltarna för terrassbåtarna putsades och togs bort inför kompletteringsmålning med vit färg. Köksporslinet inventerades av Gunnel och Dagny. **Båtmuseet öppnades den 28 juni**, första besökaren var från Degerfors i Sverige.

Sedan 2012 har över 100 månadsbilder gjorts i A3-format. De informerar om olika föremål och företeelser. De senaste årens bilder visas på (ute-)väggar under takutskjut, skyddade mot sol. Alla bilder finns på hemsidan.

Juli: Under juli hölls 4 gemensamma torsdagstalkon. Dammsugning av fönster, golv, motorer och båtar och städning är ständigt återkommande arbeten hela säsongen, också i juli. Gräs och torvor rensades från båtarnas grusterrass. Stockbåthuset, som hittills inte visats för besökare, började städas och gjordes i visningsskick. "Rodertavlorna" med info om ett 70-tal A4-infotavlor om båtbyggare i Malax hängdes på långa terrassen. Hängränorna spolades med vatten. Fälbåtshusets styroxcvägg åtgärdades. Flottarskjulets knutar rödmyllades. Länsppumpar monterades i skötbåtshuset. De vita räckena på terrassen vitmålades och 3 båtar på grusterrassen tjärades.

"Man ska se om sitt hus, underhåll är viktigt." Det gäller också för båtmuseet. Här rensar vår yngste talkojobbare Johnny Norrman vattenrännorna.

I juli besöktes båtmuseet av en fransk båtbyggare, Thibault (t.h.), som ska skriva en artikel om fälbåtar för en fransk tidskrift. Här intervjuas Bertil Bonns (i mitten) om sin fälbåt. Båtbyggaren Thomas Distler (t.v.), Umeå, lyssnar.

Att måla plank och hus och att tjära båtar är ett årligt återkommande arbete. Här målar Rainer Nyqvist ett terrassplank vitt, medan Jonathan och Daniel börjar tjära båtar. Mittbilderna nedan visar att 8 träbåtar tjärats i sommar.

Målarduon Jonathan och Daniel rödmyllar här knutarna på flottningsskjulet. Museet står för skyddskläderna som ännu ser nya ut efter några år i bruk.

Också fiskarkälken tjärades på hösten av Mikael Storfors och Vidar Björknäs. Även hjulen till Åminne sågs spånkärra fick en tjärstrykning.

Augusti: I augusti hölls också 4 talkokvällar. Johan Nyfors stora Evinrude-motor, som stått ute i flera år, lyftes in i stockbåthus. Bonns fäleka ute på plan tjärades. Vitmålningen av terrassräcken fortsatte. **Årets öppethållning avslutades den 7 augusti.** Fiskekälken och kärrhjulet på uteplan tjärades. Löv sögs bort under båtarna i motorhallen. Stativet runt "100-granen" målades. Damerna rensade jungfrudansen. Mossan på grindstaketet skrapades bort. Kellobåten tömdes på vatten, och blomgrytorna togs under tak.

September: I september hölls 4 torsdagstalkon. Städning gjordes bland verktygen i näthuset. Båtskyltarna fastsattes på räcken efter vitmålningen, som fortsatte på andra ställen.

Den 15 september flyttades Sigurd Gladers fälbåt från prästgårdens fähus till Roos lager. Båten har varit i fähuset i ca 50 år, församlingen behöver nu utrymmet. 11 personer deltog. Flyttning med Kent Herrgårds traktor och Janne Sjöströms båtkeja. Den 22 september hölls talkoavslutning för båtmuseets del med 25 deltagare. Kaffe och smörgåstårter, samt tacktal av ordförande Nina Sten. Den 29 september hölls årets sista torsdagstako med 10 deltagare. Alla infotavlor utomhus togs ned, vattentunnor tömdes och utebåtar

Att flytta stora, tunga båtar kräver både manskap, en stadig kärra och ett kraftigt dragdon. Allt kunde också denna gång fås till gratis talkopris. Lägg märke till fälbåtens form bakom båtflyttarna fr. v. Tomi Tornberg från Malax församling, Mikael Storfors, Vidar Björknäs, Christian, Johan och Adrian Strömfors, Ralf Söderback, Daniel Grönlund och Kent Herrgård, som bjöd på traktorn. Båten byggd 1946, donerades redan 1970 av Sigurd Glader i Sundom.

inpaketerades under presenningar. Textilier hängdes på rep i fiskarstugan och i fälbåtshuset. Gunnel och Dagny finstädade samlingsalen.

Oktober–december: Gunnel frostade ur kyl och frys. Göran och Mikael tömde vatten ur båtpresenningars gropar efter kraftigt regn och presenningsunderlaget förstärktes med fler bräder. Inaktuell info på uteanslagstavlan togs bort. Värmen i samlingsal och WC kontrollerades av Mikael, Göran och Vidar.

Januari–december

Många enskilda talkoinsatser har ytterligare noterats i gästboken, som även innehåller deltagarnamn i talkoträffarna.

Båtmuseets sekreterare Göran Strömfors har skött korrespondens, registrerat verksamhet och donationer, katalogiserat en del och fotograferat föremål, byggnader, båtar och verksamhet på talkokvällar, samt i mycket fungerat som kontaktperson utåt.

Andra aktiva i talkokvällarna har varit Bror Antus, Ann-Mari och Vidar Björknäs, Daniel Grönlund, Kent Herrgård, Svea Herrgård, Britta Hägen, Kerstin Hägen, Mathias Högbäck, Dagny Mitts, Johnny Norrman, Jonathan och Rainer Nyqvist, Jarl-Gunnar Perjus, Unto Risberg, Gunnel Smulter, Mikael Storfors, Johan, Adrian och Christian Strömfors, Johan och Kerstin Styris, Gunnel M Svenns, Hans Söderback, Christina och Ralf Söderback, Ruth Vägund och Klas Væglund. – En försäkring för talkojobbarna finns. Den gäller tills talkoarbetare fyllt 90 år.

Gunnel Smulter och Dagny Mitts har skött kafeserveringen vid de flesta talkoträffar och gruppbesök. De har vanligtvis också skött om städningen efter olika möten i samlingsalen. Båtmuseets bokförsäljning och kassa (försäljning, inträde) har skötts av Gunnel. I gästboken nämns även andra personer som gjort något för båtmuseet.

Vid gruppguidningar har följande personer presenterat museet: Vidar Björknäs, Gunnel Smulter,

Hela 32 deltagare mötte upp till berättarkväll den 15 augusti. Arrangör var projektet *Kreativa Kvarken* och temat *Sjöfart i Kvarken*. Karl-David Långbacka berättar här om passagerartrafik från Vasa till Sverige genom tiderna.

I oktober är utesäsongen över vid båtmuseet och båtarna på plan har fått vinterpresenningar över sig. Ingen snö ännu den 22 oktober då bilden togs.

Mikael Storfors, Göran Strömfors, och Ralf Söderback. Maria Strandberg och Nina Sten har lett barngruppen Lärningarnas verksamhet.

Donationer, föremål

Sex donationer har fått under året av Robin Walderman (Wiljam Malmbergs 2-taktsmotor), syskonen Ann-Louise och Tomas Sjöstrand (isknekt och *byggankrentjo*), Arne Huhtaoja (Tomos utombordsmotor), Majvor Granfors, Svarvar (issåg), Erik Björkqvist, Molpe (barkmaskinsklina, bomschackel m.m.), och TH Norling, Åbo (akrylmålning, *Flöten*, på gammal segelduk).

Båtmuseet har nu **4026 katalogiserade föremål**, varav 3963 är registrerade även digitalt i Gunnar 1-programmet. 2694 föremål är fotograferade. Museet har 119 båtar och kanoter, samt 170 motorer (inkl. motorer i båtar). Årets digitala registrering har gjorts av sommarguiden Jonathan Nyqvist. Det digitala registret har skötts av Vidar Björknäs på museets dator, vid behov har han sökt fram uppgifter om föremål. Föremålsregistret finns även i pappersversion. Ett mindre antal föremål är ännu okatalogiserade.

Penningbidrag

För båtmuseets verksamhet gav Aktiastiftelsen i Malax 6000 € plus 2000 € för ett eventuellt kommande brandskydd, Svenska kulturfonden 6000 €, och Malax kommun 4000 € (till hela museiföreningen).

Bibliotek, bokloppis, klippbok, bilder

Båtmuseets bibliotek omfattar nu **1096 registrerade böcker**. Under året tillkom 22 nya böcker, de flesta donerade av Martha Bonn. Båtmuseets bibliotek finns i den året-om-varma samlingssalen och sköts av båtmuseets sekreterare Göran. Boklistan finns på hemsidan.

Permanent bokloppis har hållits i båtmuseets reception, också här har Martha liksom tidigare år fyllt på med tiotals bra loppisböcker. Även museiföreningens böcker och kort har saluförts. Några utomstående böcker har även sålts i kommission, vilket skötts av Gunnel.

Klippboken i arkivet har Inga Österblad skött. Bilder från verksamheten och utställningar samt bildskanningar har skötts av Göran. I båtmuseet har han även under året samlat en mängd tidningsklipp under olika rubriker med maritim anknytning till Österbotten. Det är ett smidigt och enkelt sätt att hålla aktuell koll på den maritima utvecklingen i landskapet.

Flöten, akrylmålning på segelduk. Donation av marinmålare TH Norling, Åbo.

Information, hemsida, marknadsföring, kontakter

Information om båtmuseet har getts främst genom en ny broschyr som hämtades den 11 april från Korsholms tryckeri av Göran. Den har årets alla besökare fått. Info har också getts via hemsidan, vars webmaster är Karin Malmsten-Rivieccio. Båtmuseets A4-månadsbilder i ord och bild för båtmuseets hemsida har i år sammanställts av Bror Antus och Göran Strömfors samt de nytilkomna skribenterna Maria Strandberg, Håkan Genberg och Mathias Högbäck.

Mindre artiklar och notiser om båtmuseet har ingått i Vasabladet och Kustnytt.

Infobrev utbyttes med Holmöns båtmuseum och kontakt hölls under året med österbottenska maritima museer och med museiförbunden i Finland. Båtmuseet är medlem i Suomen kalastusmuseoyhdistys - Fiskerimuseiföreningen i Finland. Information spreds också genom *Vällingklockan*, som utkom i juni och december. Den sändes till museiföreningens medlemmar och samarbetsparter.

Projekt, andra aktiviteter

Under året följdes aktivt via Museiverkets och KulturÖsterbottens info-korrespondens den nordiska klinkbåtstraditionen, som nu är ett immateriellt kulturarv på Unescos lista. Vårt båtmuseum har över 80 klinkbyggda båtar, och torde därför inneha en av de största samlingarna i världen.

Världsarvet Kvarkens skärgård har under året haft flera projekt för vilka olika uppgifter och bilder har getts. *Människan och landhöjningen* (audioguide), *Kreativa Kvarken* (bl.a. berättarkväll i båtmuseet) kan nämnas. I KulturÖsterbottens projekt *Sjöfarten i Österbotten* deltar även båtmuseet.

Slutord

År 2022 inverkade coronapandemin ännu på verksamheten, dock i mindre grad än föregående år. Sett till omständigheterna lyckades Kvarkens båtmuseum ändå bra hålla i gång verksamheten. Museet hölls öppet under sommaren, talkokvällarna var lika många som tidigare år, men med färre deltagare. Museet hade många besökare, donationer och penningbidrag erhöles som tidigare. Förhoppningsvis blir 2023 ett pandemifritt år. Vi hoppas också att vi under kommande år lyckas få med fler aktiva medlemmar i vår verksamhet.

Malax den 26 februari 2023

Text & bilder: **Göran Strömfors**
sekreterare för Kvarkens båtmuseum

En ny fyrsidig broschyr på tre språk framställdes under året.

Malax museiförening rf

Arkeologisk verksamhet år 2022

Verksamhet vid Järnåldersleden

Även år 2022 har vår vandringsled i Nissashaga i Storsjön varit välbesökt. Besökare har gått leden från januari till oktober, och i vanlig ordning har många haft hunden med sig men i år fanns även en islandshäst nedtecknad bland besökarna.

I mars har Aktion Österbotten i samarbete med Malax TV besökt leden på filmuppdrag. I april, maj och juli har Rollspelsföreningen Eloria besökt leden för att bekanta sig med platsen och planera ett jubileumslajv för år 2023.

I maj hölls den sedvanliga talkodagen vid infostugan, när golvet och fönstren skurades, gräset räfsades och blombänkarna sågs över. Under samma månad röjdes också leden upp av Elof Holmlund och Harry Holmgren.

I slutet av maj månad gjorde flera skolklasser besök till vandringsleden och Elof Holmlund och Margaretha Lindholm fungerade som guider. Övermalax skola besökte leden med 37 personer, och Yttermalax skola besökte leden med tre separata klasser, totalt 61 personer.

Gunnel Svenns besökte infostugan efter alla skolklassers besök och städade undan gräs och annan smuts från golvet samt såg över blombänken utanför.

I juni har Hartto Hattula trimmat stigarna och i juli har Päivi och Jarmo Veirola ringmärkt de sista tornfalksångarna på området.

Österbottenska fornforskningssällskapet besökte leden i oktober månad med 15 personer. Margareta Lindholm fungerade som guide. Efter vandringen på Järnåldersleden for gruppen vidare till Brinken för kaffepaus och senare också besök vid arkeologiska utställningen i Tufvasgården, där Siri Hagback fungerade som guide.

Besökarna har trivts och njutit av den fina vandringsleden, fastän myggorna ibland har varit lite lätt retsamma. Den totala summan namn nedtecknade i gästboken för år 2022 är 216 stycken. Och eftersom alla vandrare inte går in i infostugan där gästboken finns, så kan det verkliga antalet besökare vara något högre.

Arkeologisk verksamhet vid Brinken

Den arkeologiska verksamheten vid Brinken har följt tidigare års riktlinjer. Utställningen i arkeologiska rummet i Tufvasgården har setts över, mannekängdockan har kläts i tidsenliga kläder och rummet har visats åt intresserade gäster under museets öppethållningstider.

Museets arkeologiska bibliotek finns i Ethels hus och intresserade besökare kan där bläddra i böckerna och ta del av informationen.

Österbottens offerplatser – Storsjön och Holsterbacken

Projektet med att dokumentera Österbottens offerplatser (offerstenar och andra kultplatser) tog sig 2022 in i slutskedet. Bertel Nygård och Mikael Herrgård, som är de drivande krafterna bakom projektet, har med hjälp av Göran Strömfors (för Malax området) avslutat fältarbetet och de förväntar sig att boken med det samlade materialet skall gå i tryck hösten 2023. Projektet har hela Österbotten som arbetsområde, men tyngdpunkten har legat på Malax.

Vandring och granskning av offersten längs Järnåldersleden den 2 oktober.

Nina Sten

Foton & layout: Göran Strömfors

Också lokalhistoria: "Stobro" i Köpingsgränden under reparation ca 1950. – Ture Sandströms bild

Sammanfattning av Malax museiförening r.f.:s lokalhistoriska verksamhet år 2022

Inom museiföreningen tillkom lokalhistorisk verksamhet 2001 som en särskild aktivitetssektor. Den förestås för närvarande av föreningens sekreterare Gunnel Smulter.

Lokalhistoriskt forskningsarbete

För nedannämnda projekt försiggick under året insamling och sammanställning av data, planering, förberedelser för publicering och liknande:

- Efter den tidigare utgivna publikationen om blås- och stråkmusik i Malax fortsatte nu Leif Finnäs och Kenneth Granbacks förberedande arbete inför följande "lokalmusikhistoriska" utgåva, avsedd att behandla **folk- och populärmusik**.
- **Dokumenteringen kring "bagarfamiljen" Malmberg** fortsatte dels genom samröret med Ruth Berlin i hennes alltjämt pågående familjehistoriska arbete, dels genom förvärv och inledande granskningar av en del nytt relevant material, dels genom samarbete med Malax församlings kaplan Kristian Norrback och f.d. kyrkoherde Leif Snellman om ett närmare belysande av den sekteristiska verksamheten i Åminne.
- **Möbelsnickeriprojektet** fortgick främst genom idéutbyte inom den tilltänkta bokens redaktionsgrupp.
- **Arbetet med Malax museiförenings 50-årshistorik**, planerad som nästa utgåva i skriftserien *Lokal- och regionhistoriska bidrag*, fortsatte under året.
- Dessutom fördes med Jan Lindgård sonderingar beträffande möjligheterna att följa upp hans tidigare bok om Torsten Lindgård med någon publikation baserad på tidigare outnyttjat material.

Publikationsverksamhet

I den nyssnämnda skriftserien utgavs 2022 ingen ny publikation. Det åttasidiga medlemsbladet *Vällingklockan* omfattade dock liksom tidigare mycket lokalhistoriskt innehåll genom det stående "För seklet sedan"-inslaget och andra bidrag. Ett digert, allmänt tillgängligt och alltemellanåt ökande material av lokalhistoriskt stoff finns sedan flera år på föreningens hemsida under menyrubriker som *Dokument ur vårt arkiv*, *Forntiden i Malax* och *Gamla tidningsartiklar* samt i den regelbundet utökade samlingen av s.k. *Månadsbilder*, vilkas illustrations- och textmaterial formges och ombryts av Göran Strömfors. Under året har följande personer bidragit med månadsbilder: Bror Antus, Martha Bonn, Håkan Genberg, Siri Hagback, Kerstin Hägen, Mathias Högbäck, Margaretha Lindholm, Nina Sten, Maria Strandberg och Göran Strömfors.

Den årligen publicerade kalendern *Aanacko* med lokalhistoriskt text- och bildinnehåll utarbetades även under 2022 helt och hållet av en arbetsgrupp ur museiföreningen.

Övrig verksamhet

Information om museiföreningens publikationer spreds bl.a. via broschyrer, uppgifter på föreningens nätsidor och i *Vällingklockan*. Boklagret samt distributionen av böcker till kunder och försäljningsställen handhades huvudsakligen av Kerstin Hägen och av Gunnel Smulter, som också skötte beställningar via föreningens hemsida.